

Англикански свештеник и литургијске одоре у богослужењу по *Књизи заједничких молитава*
(1662. и 1928.)

Практични и историјски приручник за класичну англиканску литургију

Англикански свештеник и литургијске одоре у служби по *Књизи заједничких молитава* (1662)

Практични и историјски приручник

Увод: Одора као израз реда и побожности

Англиканска Црква, кроз *Књигу заједничких молитава* из 1662. године, успоставља ред, јасноћу и побожност у богослужењу. Литургијска одора није украс, нити израз личне религиозности, већ део уредног и разложног богослужења Цркве. Њена сврха је пасторална и образовна: подсећа вернике да богослужење води не појединац, већ послужитељ Цркве, посвећен и одређен за свету службу.

1. Основне одоре по *BCP 1662*

Према *Закону о униформности* (1559. и обновљен 1662), као и *Канонима Цркве Енглеске* из 1604. године, следеће одоре су одређене као прикладне за богослужења по *BCP 1662*:

а) Сутана, доња мантија (Cassock)

Црна дуга одора ношена испод литургијских одора или ван богослужења.
Редовна одећа свештеника и ђакона.

б) Сурплиц, кота (Surplice)

Широка, бела кошуља ношена преко сутане.
Обавезна за свештенике и ђаконе при јавном богослужењу речи и молитве.
Обавезна одора за јутарњу и вечерњу молитву, крштење, венчања, сахране и свету причест.

в) Типет (Tippet / Црна штола)

Дуга црна трака која се носи преко сурплица.
Означава проповедничку и пастирску службу.
Носи се приликом молитвених богослужења (јутарња и вечерња молитва), проповеди, као и на сахранама и јавним читањима Писма.

г) Академски огртач (Academic Hood)

Може се носити преко сурплица ако свештеник поседује академску титулу (нпр. B.D. или M.A.).
Уобичајено у универзитетским капелама и катедралама.

2. Евхаристијска служба по *BCP 1662*

BCP 1662 предвиђа скромну, али свечану службу свете причести. По традицији Реформације:

- Сурплиц остаје основна одора за свету причест.
- Штола није прописана у *BCP 1662*, и у већини традиционалних пракси тог времена није се користила.
- Чазубла (chasuble), алба и манипул су били укинати у многим деловима Цркве Енглеске после Реформације и нису део стандардног богослужења по *BCP 1662*.

Напомена: Тамо где је обнова литургијског ношења одређених одора прихваћена од епископа, може се на основу локалне одредбе користити и алба/штола за свету причест, али то није део изворне праксе по *BCP 1662*.

3. Литургијске боје – нису прописане

BCP 1662 не одређује употребу литургијских боја. Током 17. века, у англиканској пракси најчешће су се користиле:

- Црна: свештеничка боја и за типет.
- Бела: сурплиц.

Каснија викторијанска пракса уводи систем боја по узору на средњовековну и римокатоличку традицију, али то није део изворног *BCP 1662*.

4. Одоре ђакона и епископа

Ђакон:

- Сутана и сурплиц.
- Типет ако води јутарњу/вечерњу молитву.
- Нема власт да самостално води свету причест.

Епископ:

- Рокета (бела одора с уским рукавима) и чимера (црни плашт без рукава).
- Типет, митра и жезло нису део *BCP* прописа, али су се користили у катедралама по обичају.

5. Пасторална и духовна напомена

Литургијска одора треба да изражава скромност, достојанство и јасноћу. Свештеник у *BCP* служби не носи одећу ради утиска, већ да јасно покаже да служи Цркви и да се у литургији не појављује „он сам“, већ у име Христа и Цркве.

Закључак

У англиканској пракси по *Књизи заједничких молитава* из 1662, свештеник служи у једноставности, јасноћи и реду. Сурплиц, сутана и типет постају симбол свештеничке послушности и посвећености служби речи и сакрамента. Тиме Црква чува оно што је драгоцено – богослужење које је „учињено достојанствено, побожно и по реду“.

Англикански свештеник и литургијске одоре у служби по *Књизи заједничких молитава* (1928)

Практични приручник за класичну англиканску литургију

Увод: Литургијска одора и обновљени поредак

BCP 1928 доноси благу литургијску обнову, задржавајући језик и структуру из 1662, али уз веће уважавање симболике и древне праксе. У том духу, литургијске одоре добијају шири, богатији израз, али без напуштања једноставности, поретка и реформисане англиканске теологије.

1. Основне литургијске одоре по *BCP 1928*

BCP 1928 не прописује одоре канонски, али уобичајена пракса, под надзором епископа, укључује следеће:

а) Сутана (Cassock)

Црна (или љубичаста за канонике и епископе), дуга свештеничка хаљина.

Основна свакодневна и литургијска одора, ношена испод других.

б) Сурплиц (Surplice)

Традиционална бела, широка одора, ношена преко сутане.

Користи се за јутарњу и вечерњу молитву, сахране, крштења, венчања и не-евхаристијска богослужења.

в) Штола (Stole)

Дужа литургијска трака у боји дана/сезоне, ношена око врата.

Носи се при евхаристији, крштењу, апсолуцији, венчању и помазању болесних.

Уобичајена је пракса у 20. веку, иако није формално прописана.

г) Типет (Tippet)

Црна штола, ношена при богослужењу Речи.

Означава ауторитет свештеника као учитеља и пастира.

Често се носи и при јутарњој и вечерњој молитви, као и сахранама.

д) Алба и Чазубла (Alb и Chasuble)

Са обновом литургијске праксе, алба (дуга бела одора са појасом) и чазубла (спољашњи плашт)

враћени су у многе англиканске цркве за евхаристију.

Нису изричито прописани *BCP-ом 1928*, али су у складу са обновљеним обичајем.

2. Евхаристијска служба по *BCP 1928*

BCP 1928 предвиђа богослужбену свечаност, па се у евхаристији може користити:

- **Алба и чазубла** – у духу древне Цркве, често у "високој црквеној" (high church) пракси.
- **Алтернатива:** сутана, сурплиц и штола (чешће у традиционалним или парохијским контекстима).

3. Литургијске боје – препоручени распоред

Иако ни *BCP 1662* ни *1928* не прописују боје директно, епископалне и англиканске заједнице углавном следе следећи распоред:

Боја	Значење	Литургијски периоди
Бела	Слава, светлост, васкрсење Божић, Ускрс, светковине Господа, светаца	
Црвена	Дух Свети, мученици	Духови (Pentecost), апостоли, мученици
Зелена	Раст, свакодневни живот	Време кроз годину
Љубичаста	Покајање, ишчекивање	Адвент, Коризма
Црна	Жалост	Велики петак, сахране (традиционално)

4. Одоре за ђаконе и епископе

Ђакон:

- Алба и штола нагнута преко левог рамена.
- Или: сутана и сурплиц, уз типет ако предводи богослужење речи.
- Не изговара речи освећења у евхаристији.

Епископ:

- Роше (бела хаљина) и чимера (црвени или црни плашт), уз типет и митру у свечаној литургији.
- Може носити чазублу у понтификалној миси.

5. Пасторална напомена

Свештеник треба да се облачи у складу са природом богослужења, али увек са једноставношћу и достојанством. Одећа не треба да одвлачи пажњу од Христа, већ да буде тихо сведочанство светости службе.

ВСР 1928, иако класично обликована, носи дух умереног литургијског развоја. Она чува верност реформисаној вери, али и отвореност за обновљено богатство симболике.

Закључак

Књига заједничких молитава из 1928. године задржава реформисани идентитет Англиканске Цркве, док допушта већу литургијску изражајност. Литургијске одоре нису питање украса, већ теолошко сведочанство: оне нас подсећају да смо у богослужењу део небеске литургије, где је Христос велики Свештеник.

Свештеник обучен по реду, уз побожност, показује оно што *ВСР 1928* и жели да изрази: побожну честитост, верност и радост у служби Господу.

СЛИКЕ

Сутана

Сурплиц / Кота

Типет

Штола

Алба

Рокета

Чимере

Мисница

Митра

Плашт

Рокета / Кота

